

*„Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne
rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici,
morți în faimă de martiri sub regimul comunist*

FEREASTRA CATRE CER

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitatea și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”
Anul XIX Nr. 5 (221) mai 2012

Luna Sfintei Fecioare Maria, luna mai...

Sfânta Fecioară Maria este cinstită în Biserică printr-un cult deosebit. Există și forme de pietate față de Născătoarea de Dumnezeu, pe care Biserica le-a aprobat, prin Preacurata Domnul nostru Isus Cristos fiind cunoscut, iubit și preamărit. Astfel, luna mai îi este închinată cu totul special.

Începuturile acestei devoțiuni sunt în urmă cu două secole, la Roma, unde un grup de copii, la o intersecție de străzi, la o statuie a Preacuratei, se rugau în fiecare seară a lunii mai. Lor li s-au atașat părinții, și, în foarte scurt timp, rugăciunea către Preacurata, în cursul lunii mai, s-a răspândit în toată Roma. Sub ochii Sfântului Părinte, această devoțiune a pătruns mai întâi în Franța și apoi în toate țările catolice. Papa Pius al VII-lea (1800-1823), printr-un decret din 15 martie 1815 a acordat *Indulgență de 300 de zile* pentru toți cei care vor cinsti pe Sfânta Fecioară Maria în luna mai, cu vreo rugăciune sau fapte bune, și *Indulgență plenară* celor care în cursul lunii se vor mărturisi, se vor cumineca și se vor ruga la intenția Sfântului Părinte.

Părintele A. Berlioux, în cartea sa „*Luna Mariei*”, Ed. Presa Bună, Iași, 1932, ne oferă un îndreptar spiritual pentru a trăi luna mai în credință, iubire și venerație față de Preacurata, și, în același timp, ne dă și un ghid pentru drumul perfecțiunii spirituale.

Sfânta Fecioară dispune de haruri cu totul deosebite, pe care le împarte cu belșug în această lună consfințită ei, ne spune autorul și ne relatează o întâmplare miraculoasă publicată într-o revistă diecezană din Franța.

O doamnă din Nancy avea un soț bun, dar înstrăinat de Dumnezeu și Biserică, ba chiar puțin ironic față de soția sa care, în luna mai, iubind-o pe Preacurata, i-a ridicat în casă un mic altar, pe care îl împodobeau cu flori. Soțul pleca duminica la țară, dar, la înapoiere, oferea soției câte un buchet de flori, culese de el pe cale. Doamna obișnuia să împodobească altarul Fecioarei cu aceste buchete. Subit, la sfârșitul lunii, domnul a murit lăsându-și soția singură, îndurerată și îngrijorată pentru sufletul soțului ei.

La sfatul celor apropiați, pentru a se liniști, doamna a plecat la Ars, la Părintele Vianney. Acesta, abia intrase, îi zise: „*Doamnă, sunteți foarte tristă! Dar ați uitat buchetele de flori, buchetele de fiecare duminică din luna mai?* Mai mult decât uimită, doamna nu-și putea explica de unde știa Părintele cel sfânt întâmplările din familie, pe care un le spusese nimănui. Și Părintele continuă: „*Dumnezeu, înduioșat de rugăciunile d-voastră, a avut milă de cel care a onorat pe Sfânta Sa Mamă. În clipa morții, soțul d-voastră s-a căit: sufletul lui este în Purgatoriu. Prin rugăciunile noastre și prin faptele noastre bune, îl vom face ca să scape de acolo*”.

Cele mai mici jertfe și cele mai simple rugăciuni, oferite cu dragoste și încredere Preacuratei, în luna mai, ne vor aduce daruri minunate în suflete și viață.

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre rugăciune

Sfântul Ignățiu de Loyola (1491-1556) ne învață cum să ne rugăm. Oricare ar fi rugăciunea noastră, trebuie să avem în vedere: *memoria*, *mintea* și *voința*.

Memoria, pentru a avea mereu înaintea ochilor lucrul sau taina ce formează obiectul rugăciunii.

Mintea, privind lucrurile care pot servi la încălzirea voinței noastre.

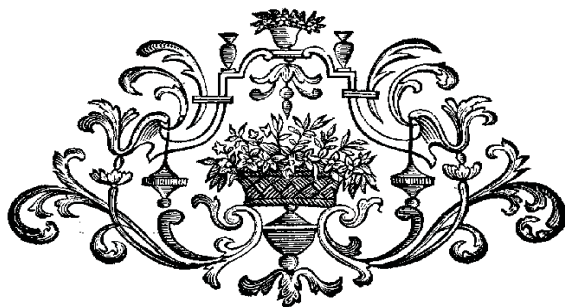
Voința, făcând-o să îndeplinească ceea ce depinde de ea.

Aceasta din urmă e cea mai importantă dintre toate.

Părintele spiritual

din Alfonso Rodriquez, SJ

“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,
Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....	2	Dacă ai cunoaște darul	
PSS I. Suciul vorbește		lui Dumnezeu.....	13
tinerilor.....	4	Întâlnirea lui Isus cu femeia	
Omagiu IPS Valeriu Traian Frențiu.....	5	samariteancă reflectată în artă.....	15
Fecioara Maria fereastră spre Cer....	8	O viață de Preot.....	18
Pagini bilingve.....	10	Comunicat CER.....	20

„Preasfințitul Episcop Martir Ioan Suciu vorbește tinerilor”

O coaliție de dorințe, de puteri și de suflete tinere, care vrea apărarea intereselor lui Cristos, prin cunoașterea și trăirea Adevărului și Frumosului.

Sub scutul Sfintei Fecioare,

În lumina Credinței,

Cu puterea rugăciunii,

Cu dovada vieții noastre.

Aceasta vrea să fie „Tinerimea Nouă”.

Devoțiunea către Preacurata Fecioară

Maria e de-o eficacitate extraordinară pentru

că nici noi, și nici alt sfânt nu poate avea altă delicatețe și atâta merit în fața lui Isus, cât are Acea care l-a îngrijit cu toată sânguința, pătrunsă de-o covârșitoare răspundere, zeci de ani de-a rândul, după ce i-a dat viață pământească.

*

Fii curat! Pentru a desăvârși în tine voia lui Dumnezeu,

Pentru a da mâna îndemnului cunoștinței tale,

Pentru a realiza în alții voia lui Dumnezeu,

Reînnoiește-te, fiu al Fecioarei,

Reînnoiește-te în curție,

Fii curat ca Preacurata Mama ta!

Ep. Ioan SUCIU

Omagiu memoriei IPS Valeriu Traian Frențiu
la
100 de ani de la numirea de Episcop
la
90 de ani de la numirea de Episcop al Diecezei de Oradea
la
60 de ani de la moartea sa în faimă de martir

„...Și-n codru cel mai tănuit
L-au îngropat târziu în noapte.
.....
Nici voie să-și cernească portul,
Nici drept să-l plângă n-au avut
Și niciodată n-au știut
În ce pământ le doarme mortul”
„Ex ossibus ultor”. G. Coșbuc

„N-a sunat atunci nici clopotul mare de la Catedrala din Oradea, unde nu se știa atunci de trecerea la veșnicie a marelui și bunului Arhiepiscop, dar nu cred să fi sunat nici mai târziu, ajunse și clopotele, și sunetul lor pe mână străină...”, spune în „Credința noastră este viața noastră” – Memorii -, Cardinalul Iuliu Hossu, amintind sfârșitul Episcopului Martir Valeriu Traian Frențiu (1875-1952), în închisoarea din Sighet, la 11 iulie.

Deși o societate care cinstește o personalitate ca cea a Preasfințitului Valeriu Traian Frențiu, se cinstește pe sine, în țară este cunoscut și prețuit doar de Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică. Dar martiriul marelui nostru Arhiepiscop este astăzi recunoscut în întreaga

lume. La Jubileul celor 2000 de ani de creștinism, a fost evocat în opera „Le Livre des Merveilles”, Ed. Mame/Plon, 2000, în capitolul „Martiriul Episcopilor români sau cum regimul comunist a condamnat șase episcopi la sfințenie”. Iată portretul Preasfinției Sale: „...are 73 de ani și o magnifică barbă albă. Ținuta îi este semeață, ea amintește de elitele ierarhilor Bisericii care ascund în sine un
(continuare în pag. 6)

suflet de misionar gata oricând să-și de viața pentru credință. În închisoare i-a uimit pe gardieni, când, palmuit fiind, cu mâna tremurând, dar cu o voce care nu și-a pierdut fermitatea, i-a binecuvântat”.

În temnița din Sighet a fost tratat cu ură și răutate, a fost batjocorit, dar a suportat totul cu răbdare senină spunând mereu: „*Pentru aceea suntem aici, ca să suferim*”. I-au fost aproape toți Episcopii cu care împărțea celula și Pr. Coriolan Tămăian, cel care l-a îngrijit cu devotament fără margini până în ultimul moment al vieții. „*Numai bunul Dumnezeu știe orele de suferință, rugăciunile fierbinți înălțate la Cer și strigătul mut, înăbușit de călăi, al Sfinților Episcopi martirizați la Sighet*”, spune cu durere Episcopul de Oradea, Virgil Bercea.

Episcopul Valeriu Traian Frențiu face parte dintre acei oameni deosebiți din sânul Bisericii Greco-Catolice, formați la Blaj și în înaltele școli catolice ale Apusului, cu adâncă credință, aplecați spre lucrurile „*mari și grele*”, caractere umane exemplare, sincronizați cu spiritul modern european. Ca urmași ai Școlii Ardelene, aceștia i-au preluat crezul cu toate coordonatele lui: credința, iubirea față de Biserica Greco-Catolică și adevărata iubire de țară, învățătura temeinică, munca, erudiția, cultura, seriozitatea, bunătatea, neacceptarea niciunui compromis, spiritul de jertfă... Au trăit acest crez și

l-au transmis generațiilor peste timp; o nouă „Școală Ardeleană” va exista mereu în Biserica noastră... Această realitate explică înălțimea morală și valoarea fiecăruia dintre Arhieriei noastre în cursul celor mai bine de 300 de existență a Bisericii, calități care dau vieții omului „*preț și frumusețe*”.

Episcopul Valeriu Traian Frențiu a fost posesorul unor însușiri intelectuale și morale mai rar întâlnite la aceeași persoană. Aceasta explică înviorarea vieții spirituale în Diecezele conduse, mai întâi a Lugojului, apoi, timp de 26 de ani, a Oradiei. Dar calculul anilor e relativ; în anii de detenție preocuparea pentru soarta Bisericii și a Diecezei a continuat, de asemenea și încrederea că Biserica Română Unită cu Roma va fi liberă. Cu acest gând, în 1949, închis la Căldărușani, a consacrat episcop pe Tit Liviu Chinezu. Consacrarea în clandestinitate a Episcopilor a asigurat viața Bisericii în anii lungi ai persecuției. Amintind cuvintele Cardinalului Alexandru Todea, Episcopul Oradiei știa că „*între litigiul dintre dreptate și nedreptate, Dumnezeu are ultimul cuvânt. El pune ultimul punct*”.

A servit Biserica modest, fără zgomot, concentrat, fără să știe de odihnă, „*cu evlavie, cu rost și cu spor*”. A condus preoții spre izvorul vocației lor, la o spiritualitate sacerdotală bazată pe unirea mistică cu Isus Cristos, ce trebuia să se manifeste în comportamentul și

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

raporturile cu oamenii. Preasfinția Sa ar fi putut spune, parafrazându-l pe Ernest Renan (1823-1892): „*Nu am avut decât preoți buni*”. A adus în Dieceză Ordinele călugărești care l-au ajutat să-și realizeze dorința de înaintare spirituală a credincioșilor: *Franciscanii, Asumpționiștii, Frații Școlilor Creștine și Notre Dame de Sion*, a pus în ajutorul parohiilor *Reuniunile Mariane*. Bun organizator, a sprijinit economic Bihorul prin dezvoltarea industriei lemnului la Finiș și Remeți. Stâna de Vale, proprietatea Bisericii, a transformat-o într-o stațiune modernă, loc de reculegere, rugăciune și odihnă.

Preasfinția Sa a susținut cu toate puterile sale, până la jertfă, școlile confesionale greco-catolice din Oradea, Beiuș și întreaga Dieceză, „*flori ale darurilor*”, continuând modelul lăsat de Episcopul Petru Pavel Aron, întemeietorul Școlilor din Blaj. În 1924 a terminat noua clădire a „*Academiei Teologice*”, în care și azi se pregătesc viitorii preoți ai Bisericii noastre. Pentru Dieceză și Bihor a fost un MECENA al culturii, în 1925, a scos revista diecezană „*Vestitorul*” și, în tot cursul episcopatului, a susținut manifestările culturale ale Bihorului.

Totul s-a frânt în 1948 prin suprimarea violentă a Bisericii Române Unite cu Roma de către regimul comunist în colaborare cu ierarhia Bisericii Ortodoxe. Arestați, Episcopii uniți au fost închiși în

mănăstiri ortodoxe, dar, refuzând trecerea la ortodoxie, fermi în credința catolică, au fost închiși în închisoarea de exterminare din Sighet.

În climatul de teroare, brutalitate și vulgar, din închisoarea din Sighet, sufletul sensibil al Episcopului Valeriu Traian Frențiu, superioritatea morală și intelectuală au fost adânc rănite și viața i-a fost o continuă luptă spirituală împotriva răului. Această noblețe a sufletului a fost și o cale de a fi cu noi, de a ne da un înalt model de viață.

„*Non omnis moriar*” - Nu voi muri de tot; din mine o parte, partea cea mai mare / Va-n frânge moartea--. Cuvintele poetului latin Horatius, destinate celor ce au dat lumii valori care au intrat în circulația morală a societății, sunt destinate și IPS. Valeriu Traian Frențiu.

Viața și jertfa de sine a Preasfinției Sale au devenit testamentul său nescris, prin care ne cere să avem curajul ca în viața noastră să învingem orice obstacole și orice adversități, pentru că ele pot fi învinse, și să salvăm ADEVĂRUL. Ne-a lăsat iubirea pentru Biserica și Dieceza noastră și dorința să înfăptuim noi și urmașii noștri tot ce Preasfinția Sa a fost împiedecat să înfăptuiască.

Numele Preasfinției Sale va fi evocat totdeauna, „*ori de câte ori va fi nevoie de scuturat o teamă, de biruit o șovăială, de întărit o convingere, de asigurat o izbândă*”.

Otilia BĂLAȘ

Fecioara Maria, fereastră către Cer

Fereastra este o deschidere amenajată într-un perete exterior al unei clădiri, al unui vehicul, pentru a permite iluminarea naturală și aerisirea. Fecioarei Maria Îi putem atribui însușirea de adevărată fereastră umană, mereu orientată spre direcția de unde vine tot darul de Sus, spre cerul dumnezeirii. Pentru ca o fereastră să fie utilă, ea trebuie să posede anumite caracteristici calitative, și anume: să fie transparentă, bine orientată și potrivită cu locul cuvenit.

Transparența este calitatea esențială a unei ferestre. Poate fi transparentă o fereastră numai dacă este construită din material translucid și dacă este bine curățată. Fecioara Maria a îndeplinit aceste calități într-un mod excepțional. Toată ființa ei a beneficiat de un continuu proces de purificare realizând o transparență desăvârșită:

1 - *zămislirea imaculată..* Zămislirea Mariei nu este fără sămânță sau fără însoțire. Ea este un mister care are la bază trei fapte deosebite: a - îngerul vestește pe Ioachim că va zămislii pe dumnezeiasca Copilă în pânțele sterp al soției sale, Ana; b - Dumnezeu ferește pe aleasa Copilă de orice pată a păcatului, chiar și de blestemul strămoșesc; c - șarpele, care înfierează pe fiecare nou născut cu stigmatele necurăteniei și ale blestemului prin care el își creează acces spre inima oamenilor pentru a-i

putea ispitii, de data aceasta, este legat de către puterea dumnezeiască, biruit și cu capul sfărâmat de călcâiul femeii concepută ca a doua Evă.

În localitatea Lourdes, la grota de la Massabille, situată la poalele Munților Pirinei din Franța, Sf. Fecioară se arată de 17 ori fetei de 14 ani, Bernadette Soubirous. Prima arătare a avut loc în data de 11 februarie 1858. La arătarea din 25 martie 1858 fetea o întreabă cine este ea. La această întrebare Maria răspunde: „*Je suis l'Immaculee Conception*” adică, „Eu sunt Imaculata Concepție”. Dogma Imaculatei Concepții a fost instituită de Papa Pius al IX-lea în anul 1854 prin bula *Ineffabilis Deus* prin care se susține că Maria nu a cunoscut păcatul originar;

2- *maternitatea*. După intrarea în viață, Maria, va primi misiunea de a da naștere, ea însăși, Celui ce va birui moartea și va deschide poarta spre mântuire neamului omenesc. Prin dumnezeiasca putere și prin circuitul sanguin comun al lui Isus cu al Mamei Sale a fost sfințită întreaga ființă a fericitei Fecioare și a fost înlăturată orice urmă de necurăție umană.

3 – *suferința*. Fecioara Maria nu a fost ferită de suferință, dar aceasta au realizat o purificare absolută, nu numai trupească, ci și una sufletească, pregătind ridicarea, cu trupul la Cer. În fața altarului pe care era jertfit

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

Isus, Fiul ei, tăcută și resemnată, primește suferința ca pe o sabie care i-a străpuns inima și fără să-i pese de consecințele pe care le-ar fi putut avea ca mama a Celui condamnat la cea mai umilă și mai înjositoare moarte, moartea pe cruce, se expune cu durere dar și curaj în fața crucii, alături de tânărul și inocentul apostol, Ioan. Dar pe Cruce ea a văzut nu numai jertfa lui Isus, ci și slava Lui. Isus a jertfit pe Cruce doar umanul, cu patimile noastre, și a preamărit divinul prin care a adus mântuirea neamului omenesc după voia Tatălui. De aceea Crucea este slava lui Isus.

Orientarea. Maria, ca orice fereastră folositoare a fost orientată spre adevăr, cu fața mereu către Cer, de unde a primit harul și misiunea sa. Și-a oferit trupul ei dumnezeieștii maternități fără ca aceasta să șteargă

pecetea fecioriei. În fața Crucii pe care era răstignit Isus, profund îndurerată, nu a coborât privirea, ci a îndreptat-o tot către Cer în așteptarea harului mângâietor, Învierea, care a venit după trei zile de durere, tristețe și neliniște.

Potrivirea. Dacă fereastra trebuie să se potrivească pentru umplerea deschizăturii și etanșeitatea îmbinărilor, caracterul Mariei s-a potrivit cu misiunea pe care a avut-o de îndeplinit, beneficiind de plinătatea harului divin. Îngerul a zis: „Bucură-te, ceea ce ești plină de har; Domnul este cu tine” (Lc. 1,28). În felul acesta, ea a putut răspunde dumnezeieștii chemări, oferind toată ființa sa ca sălaș Celui necuprins.

Conlucrarea Mariei cu harul dumnezeirii i-a adus fericitei Fecioare, pe lângă suferințe și mari bucurii, chiar unice, pentru o ființă pământească:

a – îngerul adresează Preacuratei salutul și binecuvântarea Cerului: „Binecuvântată ești tu între femei!” (Lc. 1,28);

b – după acceptarea maternității divine, purtând în pântece pe Pruncul Isus și mărind pe Domnul pentru „că a căutat spre smerenia roabei Sale”, Maria exclamă: „iată, de acum mă vor ferici toate neamurile” (Lc. 1,48); Soția preotului Zaharia, Elisabeta, care purta în pântece pe Ioan Botezătorul o numește: „Maica Domnului meu” (Lc.1,43).

(continuare în pag. 12)

PAGES BILINGUES

Association des Amis de l'Église Gréco-Catholique de Roumanie, Blaj

“C’est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

Cluj, les Dominicaines françaises, qui ont fondé un petit orphelinat.

Stânceni, le skit de la St. Croix, fondé par Carmélites de St. Remy Montbard. A vocation hautement œcuménique, dont nous verrons toutes les étapes de développement, depuis 1ère maisons sans toit et le torrent à traverser à gué jusqu'à l'installation complète avec la maison centrale, les 11 ermitages, le pont et son portail, la porterie, l'église, l'oratoire de St. Thérèse et l'hoellerie. Et tout est sinistre par les inondations de cet été. ... Quel courage anime Mère Eliane!

Timișoara, pour rencontrer le métropolite orthodoxe Mgr. **Nicolae Corneanu**. „Homme de Dieu”, épris de justice et rayonnant de bonté.

Bucarest, la paroisse d'Avila, mais aussi le Nonce apostolique, l'Ambassade de France et la communauté des frères de St. Jean qui nous encouragent, nous conseillent et nous apportent leur soutien.

Des évêques roumains m'accompagnent avec beaucoup de délicatesse et d'attention dans mon premier pèlerinage à Blaj... Larmes de chagrin, d'émotion, prières ferventes...

Mgr. Garnier est très impressionné et participe attentivement à toutes rencontres: „*Je reste habité par la clarté lumineuse de la sainteté de beaucoup d'amis rencontres-laïcs, prêtres, évêques - et par la nuit noire de l'exploitation déguisée en généreuse idéologie, qui s'est abattue sur tout un peuple: <emmurement> de l'esprit et des libertés, exploitation de tout, y compris de la faiblesse destruction de l'écologie, des communications, du gut de créer et d'être responsable...*” Il sera par la suite un ami actif, en particulier pour l'accueil des évêques roumains à l'assemblée plénière des Evêques de France.

(a suivre)

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

Cluj, dominicanii francezi care au fondat un orfelinat.

Stânceni, Schitul Sf. Cruce înființat de Carmelitele Sf. Remy de Montbard, cu o înaltă vocație ecumenică, la care noi vom vedea toate etapele dezvoltării, de la prima casă fără acoperiș și torentul de greutate trecut, până la instalarea completă cu casa centrală, cei 11 pustnici, podul și portalul său, biserica, oratoriul Sf. Tereza și hotelul. Totul este acum sinistru din cauza inundațiilor din această vară... Ce curaj însuflețește pe Sora Eliane!

Timișoara, pentru a-l întâlni pe Mitropolitul ortodox Mgr. **Nicolae Corneanu**, „*omul lui Dumnezeu*”, stăpânit de dreptate și strălucitor de bunătate.

București, parohia Avila, dar de asemenea Nunțiul Papal, Ambasada Franței și comunitatea fraților Sf. Ioan, care ne încurajează, ne sfătuiește și ne susține.

În aprilie 1996, Mgr. Francois Garnier, Episcop de Lucon, m-a însoțit cu multă delicatețe și atenție în primul meu pelerinaj la Blaj... Lacrimi de durere, de emoție, rugăciuni fervente...

Mgr. Garnier este foarte impresionat și participă atent la toate întâlnirile: „*Rămân plin de lumină, luminat de sfințenia multor prieteni întâlniți - laici, preoți, episcopi-și peste noaptea neagră a prigoanei care s-a abătut peste un popor, <întemnițare> a spiritului, a libertăților, prigoană completă, eu am înțeles slăbiciunea, distrugerea ecologică, distrugerea comunicărilor, a gustului de a crea și a fi responsabil...*”. Episcopul va ajunge un prieten activ, va primi pe episcopii români la lucrările Episcopatului francez.

(va urma)

(urmare din pag. 9)

c – Maria și Iosif au fost primii oameni care au văzut chipul real al dumnezeirii când au privit la chipul Fiului, Isus;

d – bucuria cea mai mare a fost la Învierea lui Isus din morți, Înviere care a fost unică în intensitatea ei și inegalabilă în toată istoria neamului omenesc;

e – după pământeasca adormire, Maria a fost ridicată cu trupul la cer, unde a primit pe lângă demnitatea de Mamă a umanității și pe cea de Regină a lumii și a Cerului. Dogma despre *Assumptio Mariae*, adică ridicarea cu trupul la cer a Născătoarei de Dumnezeu a fost instituită de către papa Pius al XII-lea în anul 1950. În Cer a fost înveșmântată cu soarele și încununată cu cele douăsprezece stele strălucitoare, care simbolizează pe cei doisprezece apostoli ai lui Isus și măreția misiunii lor de propovăduire a Evangheliei mântuirii neamului omenesc.

La Conciliu ecumenic de la Efes, din anul 431, Maria primește titlul de Născătoare de Dumnezeu (gr. Theotókos) și Maică a lui Dumnezeu. Fiul, Isus, este purtătorul unui chip al cărei frumusețe, măreție smerită și seninătate neprihănită împodobite cu faptele Sale unice au întrecut până și strălucirea soarelui în orice moment al vieții. Este frumos ca tânăr muncitor în Nazaret, în gingășia și prosperitatea adolescenței Sale; este senin ca profet proclamând Fericirile, în entuziasmul

de început al propovăduirii Sale; este măreț dar smerit, ca făcător de minuni, poruncind bolilor, neputințelor și morții; strălucește de măreție pe muntele Tabor, când apare transfigurat în fața a câtorva ucenici ai Săi; este smerit în timpul patimilor, o smerenie când tragică, când senină, în tristețea agoniei din grădina Ghetsimani, în tăcerea pe care a păstrat-o în fața lui Caiafa și a lui Pilat, în neliniștea ultimelor clipe, când a îndreptat către Tatăl tânguirea Sa, îndurerată; în fine este frumos, dumnezeiește de frumos, când, după Înviere, se arată strălucind de tinerețe, vigoare și măreție.

O altă mamă ar fi umplut lumea cu mândria de a fi Mama unui Fiu ca Isus. Însă Maria, Eva mântuirii noastre, păstra toate tristețile și bucuriile în neprihănită și smerita ei inimă de Mamă a lui Isus și a întregii omeniri. Este un real model, adevărată maestră a vieții interioare și Maică a milostivirii divine.

Fecioara Maria îndeplinește, la modul superlativ, calitățile de adevărată fereastră umană îndreptată către Cer. Prin intermediul Fecioarei vom putea vedea Slava Fiului ei și Dumnezeului nostru, Isus. Tot ea va fi apărătorul, din oficiu, atunci când vom fi în fața Dreptului Judecător. Suferințele, dar și bucuriile sale au fost trăite cu atâta intensitate, încât numai o persoană dăruită și orientată cu fața spre Cer, de unde a primit plinătatea harului, a putut fi capabilă să le suporte cu atâta smerenie și demnitate creștină.

Ioan MĂGERUȘAN

Dacă ai cunoaște darul lui Dumnezeu...

Evangelhia din a V-a duminică după Paști, ne prezintă episodul întâlnirii lui Isus cu o femeie samariteană la fântâna din Sihem. Isus a venit pentru a-i căuta și a-i mântui pe toți. Și merge să întâlnească persoanele acolo unde se găsesc, în problemele în care se zbat.

Astfel în acea zi vrea să întâlnească femeia samariteană. O așteaptă la fântână. Începe un dialog. Devine neajutorat, cere o favoare: „*Dă-mi să beau*”. Chiar cel mai mare păcătos poate face ceva pentru un sfânt. Astfel gândește și crede Isus. Îi cere femeii un pic de apă: **Stăpânul universului devine cerșetor pentru a oferi omului posibilitatea de a trăi cea mai frumoasă caracteristică a lui Dumnezeu: dăruirea, a exista pentru alții, a trăi pentru alții.** Apoi începe un dialog delicat, greu, cu toate reținerile și întrebările pe care femeia le are.

E o samariteană, adică o străină, o excomunicată, este – și vom afla mai târziu – o păcătoasă. Isus nu face deosebire între persoane, de rasă, de religie, de situația morală. Nu judecă, nu acuză. Are doar dorința de a vorbi inimii și de a ajuta la transformarea vieții, de a salva. A venit tocmai pentru aceasta: „*Am și alte oi, și pe acelea trebuie să le chem la mântuire*”, „*nu cei sănătoși au nevoie de medic, dar cei bolnavi*”. Vorbește despre setea fizică pentru a o face cunoscută pe

cea interioară, adâncă ca și o fântână, care îl preocupă pe orice om și îl face să tânjească după izvorul mântuirii. Descoperindu-i femeii adevărata sete pe care o chinuia, Isus face ca să se nască în ea dorința de a-i cere în mod liber și conștient apa „sa”. **Isus, întâlnind Samariteana, îi comunică propria viață și o face să renască la o viață nouă.** Privirea sa luminoasă plină de adevăr care scrutează adâncurile inimii, însoțește femeia în a-i trezi conștiința realității sale păcătoase.

„*Dacă ai fi cunoscut darul lui Dumnezeu și cine este acela care îți spune «Dă-mi să beau», tu ai fi cerut de la el și el ți-ar fi dat apă vie*”. „*Oricui bea din apa aceasta îi va fi sete din nou, dar pentru cel care bea apa pe care i-o voi da eu va deveni în el izvor de apă care țâșnește spre viața veșnică*”.

Isus mută discursul spre setea adevărată a omului. El amintește femeii că setea pentru lucrurile pământești e doar un imbold pentru a căuta; toată lumea la un loc nu poate umple inima omului, nu poate rezolva problema unei vieți. Există o altă apă, există o altă fericire: deplină, adevărată, autentică. Inimii omului îi este sete de infinit. Experiența Sf. Augustin, a Sf. Francisc și a atâtor altora duc tocmai spre mărturia aceasta.

(continuare în pag. 14)

Domnul este adevărata apă pentru setea noastră, răspunsul atâtor neliniști profunde ale noastre. Și apa pe care Isus o va da este botezul, este harul său și tăria sa pentru totdeauna. Și noi avem atâta sete, ariditate, întrebări și probleme.

*„Precum cerbul dorește izvoarele de apă, așa sufletul meu e însetat de Dumnezeu cel viu”.
„Sufletul meu e însetat de Dumnezeu cel viu, când voi veni și voi vedea fața lui?”. Simțim în acest psalm exprimat dorul nostru cel mai profund.*

Femeia spune: *„Doamne, văd că tu ești profet. Părinții noștri s-au închinat pe muntele acesta, iar voi spuneți că la Ierusalim este locul unde trebuie să te închini?”* Isus îi răspunde: *„a venit ceasul când adevărații adoratori îl vor adora pe Tatăl în spirit și adevăr”.* **Structurile, locurile, templul își au valoarea lor, dar ceea ce contează este credința, inima, intenția, căutarea sinceră a adevărului.** *„Știu că vine Mesia, care este numit Cristos. Când va veni, el ne va învăța toate”. Isus i-a zis: „Eu sunt, cel care îți vorbesc!”* Ei i se descoperă pe sine însuși și misiunea sa. Isus știa că femeia trăia într-o situație familiară ciudată: ar fi putut să o umilească și să-i arunce în față păcatele. Însă nu o face. Îi pune înainte iluzia speranțelor ei, o face să atingă cu mâna falimentul propriei vieți. El vrea să o elibereze: vrea să-i dea adevărata fericire.

Femeia a înțeles ceva din acest om care afirmă că este Mesia

și devine vestitoare, apostol, martora lui înaintea consătenilor. Și mulți au crezut în El. Femeii din Evanghelie Isus i se descoperă ca Dumnezeu. Mai întâi sub chipul apei ce potolește setea pentru viața cea veșnică, apoi ca Mesia cel așteptat: *„Eu sunt, cel care vorbesc cu tine”.* **În Isus, Domnul vorbește omului și îl face să renască la comuniunea cu el. Pentru această femeie, pentru această omenire Dumnezeu a venit pentru a o conduce la mântuire.** Această omenire l-a găsit la o fântână, cum s-a întâmplat Părinților vechiului Israel și această fântână este pentru noi izvorul baptismal, este fiecare întâlnire de har și de mântuire cu iubirea infinită a lui Dumnezeu. **Această fântână este Cristos însuși, stânca din care vor izvorî fluvii de apă vie pentru mântuirea noastră. Această fântână este coasta sa, din care vor țâșni sânge și apă: sacramentele și Biserica!**

Să căutăm și noi în viață ceva care să potolească setea noastră de fericire. Isus stă șezut pe marginea fântânii, aproape de noi. El ne amintește că există o apă vie, care este darul lui Dumnezeu și ne invită să îl urmăm. *„Dumnezeu nu este un strop de bucurie, este oceanul infinit al bucuriei”.*

„Doamne dă-mi și mie apa ta, fă ca viața mea să fie susținută de harul tău și de puterea ta, fă să cred cu adevărat în tine, pentru totdeauna!”

Pr. Mihai VĂTĂMĂNELU
OFMConv.

ÎNTÂLNIREA LUI ISUS CU FEMEIA SAMARITEANĂ REFLECTATĂ ÎN ARTĂ

Episodul întâlnirii lui Isus cu femeia samariteană redat în Evanghelia lui Ioan este una dintre cele mai frumoase descrieri ale drumului parcurs de un păcătos spre Mântuire. Dialogul lui Isus și al Samaritenei este o mostră admirabilă de tact a Învățătorului și o probă de smerenie, dorință de a schimba cursul unei vieți păcătoase și de credință, din partea femeii. Desigur, cu Isus totul, sau aproape totul, depășește limitele naturalului. Și în acest episod, ca în multe altele, Isus are inițiativa Salvării, El îi spune femeii venită la fântâna lui Iacob *"Dă-mi să beau"*.

M-am gândit să urmăresc acest dialog și să ilustrez două dintre momentele-cheie prin pictură, deoarece cred că în pictură artistul are o mare libertate de a reda stări sufletești și sentimente prin imaginea corpului uman, prin iluminare și mediul în care se desfășoară acțiunea.

În primul tablou, artista Angelica Kauffman¹, este preocupată de momentul în care Isus se dezvăluie.

Parcă Îl auzi pe Isus spunând *„Dacă ai fi cunoscut tu darul lui Dumnezeu și Cine este Cel ce-ți zice: „Dă-Mi să beau!”, tu singură ai fi cerut să bei, și El ți-ar fi dat apă vie.”*, iar femeia îl privește uimită și neîncrezătoare. Este intrigată de acest iudeu care în ciuda faptului că *Iudeii, în adevăr, n-au legături cu samaritenii*, nu refuză dialogul cu ea, dar nu înțelege de unde ar putea El să-i dea acea *"apă vie"* când nu are cu ce să scoată apă din fântâna lui Iacob? O îndoială i se strecoară în suflet: *Ești Tu oare mai mare decât părintele nostru Iacob, care ne-a dat fântâna aceasta și a băut din ea el însuși și feciorii lui și vitele lui?"* Privind tabloul eu cred că acesta este momentul descris de artistă.

Iată acum un alt tablou, care mi se pare potrivit unui alt moment al dialogului.

Michelangelo Anselmi²
surprinde personajele într-o altă postură. Isus are mâna stângă întinsă spre femeie, ca pentru a o atenționa zicând: „*Bine ai zis că n-ai bărbat. Pentru că cinci bărbați ai avut; și acela pe care-l ai acum nu-ți este bărbat. Aici ai spus adevărul.*” Samariteana nu se revoltă, nu este jignită de vorbele iudeului. Întoarce capul rușinată și recunoaște deschis: „*Doamne, I-a zis femeia, „văd că ești proroc*”.

Privesc tabloul și mi se pare logică urmarea, transformarea Samaritenei într-un apostol al lui Cristos. Pentru că *Atunci femeia și-a lăsat găleata, s-a dus în cetate și a zis oamenilor: „Veniți de vedeți un Om care mi-a spus tot ce am făcut; nu cumva este Acesta Hristosul?”*

Această temă generoasă a fost tratată într-o mulțime de opere de artă de o mare diversitate a modului de exprimare artistică: pictură, sculptură și arta vitraliului.

În Evul Mediu *decorația* bisericilor abațiale și a catedralelor avea un rol dublu: pe de-o parte satisfăcea un gust artistic, iar pe de altă parte, pentru credincioșii preponderent analfabeți, constituia o Biblie în imagini. Statuile, relieful profund, sau superficial de pe suprafețele deambulatoriilor, *decorația* capitulurilor coloanelor și nu în ultimul rând vitraliile povesteau în scene cât mai convingătoare episoade din Vechiul sau Noul Testament. Chiar dacă nu a existat un canon rigid al scenelor redată pentru toate bisericile sau provinciile statelor, conținutul scenelor din viața lui Isus era

aproximativ același cam peste tot, atât la lucrările de sculptură, cât și la vitralii. Călugării și preoții repetau credincioșilor semnificația reprezentărilor, iar oamenii cunoșteau semnificația indusă de scene. Era nevoie de o explicație răbdătoare și repetată deoarece artiștii condensau pasajele Evangheliilor în reprezentări în care interveneau talentul, sensibilitatea artistului, soliditatea formării lui teologice și canoanele unor simbolisme. Ca exemplu de simbolism acceptat, dar relativ puțin evident, poate fi dată, culoarea ușii unei locuințe în reprezentarea pe un vitraliu. O ușă colorată în roșu însemna o ușă deschisă deoarece culoarea roșie sugerează căldura căminului. O ușă colorată în albastru era o ușă închisă deoarece trebuia să rămâi afară, eventual în ger până se deschidea poarta spre căldură.

Trebuie să recunoaștem că azi, unele convenții destul de clare în Evul Mediu sunt opace privitorului, ceea ce face ca semnificația scenei, intenția artistului, să ne rămână necunoscute. Este problema generală a metodelor de comunicare, a limbajelor. De aceea nu trebuie să fim vexați dacă un cunoscător instruit ne va califica azi drept analfabeți după canoanele medievale...

Pentru a exemplifica utilizarea temei întâlnirii lui Isus cu Samariteana în sculptură, voi spune în câteva cuvinte originea numelui unui mare magazin parizian, *La Samaritaine*, așezat pe malul Senei în dreptul podului Pont-Neuf din primul arondisment. *La Samaritaine* era numele unei pompe de apă situată

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

pe Pont-Neuf, existența ei datând de pe timpul lui Henri IV care a fost rege al Franței între 1589-1610 și a angajat pe flamandul Jean Lintlaër pentru proiectarea pompei. Era prima mașină pariziană folosită pentru *ridicarea* (pomparea) apei. Clădirea pompei era decorată cu o reprezentare a episodului întâlnirii lui Isus cu Samariteana la fântâna lui Iacob. Magazinula luat numele sculpturii deoarece fântâna era cunoscută în tot Parisul! Sculptura pe care o vedeți mai jos aparține artiștilor Bernard și René Frémin (1672-1744). Un ceas pe măsura construcției surmonta sculptura, iar în timp a apărut și un turn cu un ansamblu de clopote acordate pe diverse note muzicale (carillon). Pompa a fost demontată în 1813.

Și în domeniul vitraliului tema amintită este frecventă. Am optat pentru ilustrarea întâlnirii dintre Isus și Samariteană la una dintre scenele unui vitraliu mare din Biserica Saint Martin din localitatea Herblay (Franța). Aceste vitralii sunt din sec. XVI și sunt clasate drept monument istoric.

Exemplificările cu imagini sunt reduse ca număr deoarece revista noastră nu poate fi un album de artă. Dar

dumneavoastră puteți căuta cu succes pe Internet și alte realizări artistice ale acestui minunat episod din Evanghelia lui Ioan. Vă trebuie doar un calculator, o rețea Internet și, evident dorința de a urmări diversele soluții oferite de artiști exprimării ideilor și sentimentelor.

Angelica Kauffmann, (1741-1807) este una dintre cele mai faimoase pictorițe din sec.XVIII. S-a născut în Elveția, a pictat la Londra, în Italia și s-a retras în statele pontificale spre sfârșitul vieții.

Michelangelo Anselmi (1492–1554), pictor Italian renescentist. A activat mai mult la Parma.

Ioan SORAN

Sursele folosite pentru elaborarea materialului sunt disponibile pe Internet la adresele: http://en.wikipedia.org/wiki/Angelica_Kauffman; http://en.wikipedia.org/wiki/Michelangelo_Anselmi; http://vitrail.ndoduc.com/vitraux/htm3/samaritainepuits_3.htm; <http://www.fribourgtourisme.ch/fr/navpage-CultureArchFR-FribFountainsFR-120629.html>; <http://www.creationism.org/images/DoreBibleIllus/>

O viață de preot...

În urmă cu câteva zile ne-a părăsit Părintele Ioan Erdeli, distinsul colaborator al revistelor „*Vestitorul*” și „*Calea desăvârșirii*”.

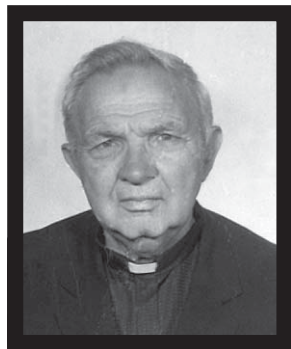
Preoții sunt un *dar al lui Dumnezeu* pentru Biserică și omenire, spune Papa Benedict al XVI-lea. Ei sunt cei care oferă credincioșilor creștini și lumii întregi „*cuvintele și gesturile lui Isus Cristos*” făcându-i să „*adere la El cu gândurile, cu voința, cu simțămintele lor și cu modul de a trăi*”.

Preotul este chemat de Isus Cristos și trimis de El în lume să-i fie apostol neobosit și fidel, să-L urmeze chiar și atunci când drumul este presărat cu spini, când nu va fi înțeles, când va fi împiedecat în misiunea lui, uneori chiar persecutat până a da mărturie cu prețul vieții.

Toate acestea preotul le știe. Le-a știut și Pr. I. Erdeli, le avea înscrise în inimă, era „*vrednic*” ... pentru bucuriile și durerile lui și ale lumii. Momentul jurământului de a-L sluji pe Cristos, momentul sfințirii de preot l-a reînnoit mereu, în toate zilele, în toți anii vieții, până în ultima clipă...

A fost sfințit preot la 3 septembrie 1944, la Oradea, în împrejurări cu totul neobișnuite, în plin război. Sirenele sunau sinistru, înfiorător... Peste sunetul lor se lăsa greu ca plumbul vuietul avioanelor - bombardiere care acopereau cerul orașului. Peste gară se prăvălea urgia...

Situația a schimbat proiectul celebrării. Nefiind posibilă intrarea în Catedrala „Sf. Nicolae”, a fost consacrat

preot în Capela Episcopilor din Palatul episcopal de către Episcopul Martir și Sfânt Ioan Suciu. Ritualul hirotonirii l-a marcat profund și i-a marcat întreaga viață de preot. Clipele în care mâinile Episcopului s-au oprit asupra capului, când îngenuncheat în fața lui Isus făgăduia că-și va îndeplini datoria de preot, le-a trăit ca într-o vrajă, copleșit de emoție și fericire. Taina preoției a primit-o în sărbătoarea sufletului, fiindu-i alături doar soția...

În zilele următoare a celebrat prima Sf. Liturghie în biserica din Dobricionești. De atunci Sf. Liturghie i-a fost centrul vieții, a fiecărei zile trăite. La Groși, parohia în care a fost numit la 8 septembrie 1944, și-a început misiunea cu Taina Euharistiei, Episcopul Ioan Suciu cerându-i să celebreze 30 de Liturghii la intenția sa.

Apostolatul i-a fost bogat; în lumina lui Cristos, credincioșii au fost ajutați să vadă lumina Bisericii Greco-Catolce, să se unească la Adorația Euharistică, la Sf. Rozar și la Calea Crucii, atât la Groși, cât și la Șimleu, unde a fost preot din 1952 până în 1968. Stăpân pe arta cuvântului, predicile sale atingeau mintea

(continuare în pag. 19)

(urmare din pag. 18)

și sufletul credincioșilor, erau un îndemn la convertire și urcuș spiritual.

Preot a rămas și în anii când a fost funcționar la IRTA, preot al rugăciunii, preot care încuraja virtuțile, alina durerile cu înțelepciunea și blândețea care-l defineau.

Pr. I. Erdeli și-a început misiunea de preot și a îndeplinit-o în împrejurări istorice apăsătoare...

Când Isus a chemat Apostolii să-l urmeze, aceștia, înainte de toate, au stat cu El, apoi au mers spre alții. În această comuniune a PREOTULUI cu CRISTOS Părintele a găsit puterea și lumina, această comuniune a fost temelia vieții sale sacerdotale. Aceasta explică curajul și dăruirea în rezidirea Bisericii noastre după 1989, la care Părintele s-a angajat. Datorită Părintelui I. Erdeli, s-a celebrat prima Sf. Liturghie în Biserica Greco-Catolică din Sânandrei, la 11 februarie 1991. Și tot datorită preoților dinaintea anului 1948, anul suprimării Bisericii noastre, Pr. I. Bota, Pr.V.Ferneșă cât și a Pr. I. Erdeli, preoți care amintesc eroismul creștin, în timpul păstoririi Episcopului Vasile Hossu redeschizându-se Teologia Greco-Catolică din Oradea, ei au format prima generație de preoți. Acestora Părintele I. Erdeli le-a fost și exemplu de preot cu har, erudit, de rară cultură, fiind posesorul unor valori umaniste de largi dimensiuni.

În anii din urmă Părintele a trăit retras, în familie, înconjurat de dragoste. A rămas același pasionat cititor și scriitor de totdeauna, iar noi așteptam articolele Părintelui cu nerăbdare și

bucurie. Rugăciunea i-a însoțit viața, dar și amintirile „*inimii*”, mai ales cea a Episcopului I. Suciu, care l-a sfințit preot și i-a fost model, și a Episcopului Vasile Hossu, prieten de-a lungul timpului.

În prezența Părintelui regăseam imaginea preotului de altădată, a preotului care iubește într-un anumit fel Biserica și pe Episcopul ei, pe PSS Virgil Bercea, fapt sesizabil, probabil, numai de cei mai vârstnici, într-o anumită mlădierea a cuvântului care-ți amintește spontan miezul lui: „*dragoste*”, „*respect*” și „*devotament*” fără rezerve.

Pe Părintele nu l-au atins „*ostenelile*” vieții. Sau a deținut secretul prin care le-a depășit? Până la sfârșit a fost Părintele de totdeauna: modest, blând, bun, iertător, înțelept în lumea nedreptăților, cu o capacitate de dăruire fără măsură. Promisiunea făcută în ziua sfințirii de preot și-a ținut-o iradiind lumină și căldură în jurul său: o viață de preot sub privirea lui Cristos...

Revista „*Calea desăvârșirii*” îi datorează Părintelui I. Erdeli contribuția adusă timp de 19 ani prin articole care au făcut cunoscute adevărurile de credință în lumea descumpănită de astăzi, articole care sunt rodul reflecțiilor sale profunde, cuprinzătoare, și al unei bogate experiențe de îndrumător spiritual; prin permanența cu care a evocat viața sfântă a Episcopilor noștri Martiri, cu deosebire a PSS. Ioan Suciu.

Este prea greu, este de neacceptat să ne gândim că de-acum Părintele nu va fi cu noi... De-acolo, de Sus, știm că ne va ajuta, iar noi îl vom regăsi, ori de câte ori îl vom căuta, în scrisul său și în rugăciune.

O. BĂLAȘ

COMUNICAT

În perioada 8-10 mai 2012 a avut loc la Blaj Sesiunea de primăvară a Conferinței Episcopilor din România (CER). Sesiunea de lucru, care s-a desfășurat între 8 și 10 mai 2012, a fost găzduită de Arhiepiscopia Majoră a Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, iar lucrările au fost conduse de Preafericitul Cardinal Lucian Mureșan, Președinte CER.

Episcopii romano-catolici și greco-catolici din România își exprimă îngrijorarea pentru situația proprietăților și a lăcașelor de cult încă neretrocedate. În acest sens, Conferința Episcopală Română solicită Statului Român să aplice legea și să rezolve problema restituirii proprietăților și a lăcașurilor de cult confiscate de către statul comunist. CER a luat, totodată, la cunoștință despre situațiile petrecute la Vășad și Șișești, și își exprimă preocuparea pentru faptul că reprezentanții Bisericii Ortodoxe Române se opun aplicării legii și își instigă proprii credincioși. În acest context membrii Conferinței și-au exprimat consternarea în fața faptului că bisericile catedrale de la Baia Mare și Gherla sunt încă nerestituite. De asemenea, Episcopii catolici își exprimă surprinderea față de refuzul Bisericii Ortodoxe Române de a accepta slujirea alternativă în bisericile greco-catolice confiscate de regimul comunist, în timp ce, în Occident, frații ortodocși folosesc pentru uz liturgic sute de biserici puse la dispoziție de Biserica Catholică.

Episcopii au luat în discuție tema demnității persoanei umane și cer tuturor credincioșilor să respecte învățătura Bisericii asupra vieții, să o promoveze de la origini și până la sfârșit, solicitând în același timp autorităților Statului să respecte viața prin legi juste.

În cadrul lucrărilor, Episcopii au mai discutat despre rolul laicilor în Biserică, despre Întâlnirea Mondială a Familiilor (Milano, 30 mai-3 iunie 2012), Ziua Tineretului Catolic – celebrată în acest an la nivel național (Iași, 25-29 iulie) -, despre Forumul Internațional al Acțiunii Catolice (FIAC) ce se va întruni anul acesta tot la Iași (august 2012), și alte teme cu caracter pastoral, social, ecumenic și administrativ. De asemenea, Episcopii au redactat o scrisoare pastorală comună prin care îndemnă pe fiecare creștin și pe toți oamenii de bună credință să-și exercite dreptul și responsabilitatea de a participa la vot pentru alegerile locale din 10 iunie 2012. În acest an se împlinesc 100 de ani de la nașterea (5 iunie 1912) și 10 ani de la trecerea la cele veșnice (22 mai 2002) a Cardinalului Alexandru Todea. Cu această ocazie, Episcopii catolici din România au evocat, miercuri, 9 mai 2012, memoria Cardinalului Todea, în Capela Curiei Arhiepiscopiei Majore.

Următoarea sesiune ordinară a Conferinței Episcopale Române va avea loc la Șumuleu Ciuc în perioada 25-27 septembrie 2012.

Pr. Eduard Mihai Coșa - Secretar general